

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 15 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček. račun. Ljubljana št. 16.650. Telefon št. 4001.

Še 50 km do Barcelone

„Topniški ogenj, ki ga ne pozna niti svetovna vojna“
Rdeče izgube v zadnjih tednih znašajo 50.000

Lerida, 15. jan. AA. Reuter: Nacionalistične čete so snoči na katalonskem bojišču prodrle na ozemlje province Barcelone in so zdaj 33 milj proč od mesta Barcelone.

Marokanski oddelki, ki jim pomaga konjenica, hitro prodirajo proti obali, in sicer v smeri proti Reusu, kjer imajo republikanci velike zaloge in skladišča municije. Drugi nacionalistični oddelki prodirajo tudi proti Reusu, in sicer proti Montiali. Na severnem odseku so nacionalisti zavzeli Claravalls in Belvar.

Okoli 30.000 navarskih vojakov se udeležuje konca najbolj romantičnega poglavja v zgodovini španske državljanske vojne. Nacionalisti v Spaniji na široko govore o možnosti, da pade Taragona že danes ponoči. Minuli so zdaj ravno štirje tedni, odkar je nacionalistična vojska prekorala v spodnjem toku reko Segre, a je že gospodar tretjine Katalonije in večjega dela dveh novih pokrajin.

Od božičnega večera je vojska generala Franca napredovala 50 milj proti vzhodu ter zavzela 2070 kvadratnih milj najbogatejšega predela Spanije. Očividci pripovedujejo, da niti v svetovni vojni nikjer ni bil topniški ogenj tako silen, kakor je bil v nekaterih spopadih v Spaniji. Skupno število ubitih in ranjenih republikanskih vojakov znaša 50.000. Preteklo noč je nenadno padel Vall.

Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi: Na katalonskem bojišču smo zavzeli vasi Savala del Condado, La Silas, Sareal, Ores, Velber, Hospitale, Pratis, Toroka, Vila Alta, Poboleda, Laveria, Maoriudon, Castello Vandellos in Mas Valenti. Poročilo dalje tudi pravi, da so Francove čete ujele 2240 republikancev.

Nacionalistični oddelki so prispeli do reke Gaya, ki teče od severa proti jugu, južno od

ceste Lerida-Barcelona. Nacionalisti še niso prekorali te reke, razen pri kraju Leuca, kjer je sovražnik v zelo težavnem položaju. V južni Kataloniji se sovražnik umika v neredu.

Burgos, 15. jan. AA. Havas: Nacionalistične čete so zavzele Sierra de Queralt in dolino Queralt in so zdaj 2 km pred Santa Coloma de Queralt. Napredovali so za 17 km. Južne čete so 13 km oddaljene od Reusa.

Že v Taragoni

Burgos, 15. jan. AA. Havas: V Burgosu je bilo objavljeno, da navarske čete že korakajo v Taragono.

Bilbao, 15. jan. AA. Po poročilih iz Zaragoze je navarska divizija pod poveljstvom generala Batiste vkorakala danes ob 12.30 v Taragono. Drugi nacionalistični oddelki so dospeli že do krajev, ki so samo še 10 km oddaljeni od Taragona, in sicer na vzhodni strani. Ti nacionalistični oddelki so prekorali reko Gayo blizu Tamarita. Marokanski legionarji so prodrli v okolico Reusa.

Bilbao, 15. jan. AA. DNB. Prodiranje nacionalističnih čet na katalonskem bojišču se nadaljuje. Po zavzetju Vallsa so nacionalisti vkorakali v Alkober in so še 10 km oddaljeni od Reusa. Južno krilo marokanske vojske, ki ji poveljuje general Yague, je tudi nadaljevalo s prodiranjem. Oddelki generala Solchaga so naredili prodor med Mont-Blanchom in Terveacom, tako da so zdaj prvič stopili na ozemlje barcelonske pokrajine. Ti oddelki so zavzeli Queralt ter nekatera druga mesta pri važnem križišču Santa Coloma. Padlo je tudi že mesto Palagallo, ki leži 10 km oddaljeno od Cervere.

Bilbao, 15. jan. AA. S katalonskega bojišča poročajo, da je španska marokanska vojska, ki ji poveljuje general Jague, vkorakala v Reus, kjer divjajo poulični boji.

31.000 ujetnikov

Lerida, 15. jan. AA. Havas. Po uradnih podatkih so nacionalisti od začetka ofenzive na katalonskem bojišču do danes ujeli 31.000 republikancev.

Rdeči general Miaja se tolaži

London, 15. jan. AA. Havas. V svoji zadnji številki objavlja »Sunday Chronicle« izjavo, ki jo je dal general Miaja. Dejal je med drugim tole:

Čeprav naše čete trpe veliko pomanjkanje in čeprav jim zadaja general Franco vedno nove udarce, vendar se ne bomo nikdar udali. General Franco je privedel na bojišče sveže in spočite oddelke, a naši vojaki so že več kot dve leti neprestano v prvih bojnih črtah.

General Miaja je zatem razložil vae težave, ki jih ima republikanska vojska s prehrano in dobavo vojaških potrebščin. Dejal je, da so v tem oziru čete generala Franca dosti na boljšem. Kljub temu pa general Miaja izraža prepričanje, da bodo republikanski oddelki vzdržali boj do konca.

Glede uspehov generala Franca v Kataloniji pa je dejal: Pustili smo sovražnika v Kataloniji napredovati, kajti če bi mu skušali nудiti na tem bojišču odpor, bi brez koristi žrtvovali veliko število vojakov. Svoje izgube v Kataloniji pa smo nadomestili s sovražnikovimi izgubami na estramadurskem bojišču.

† Župnik Ev. Vračko

Maribor, 15. januarja.

Iz št. Ilija nam poročajo žalostno vest, da je tamkaj umrl danes popoldne ob 8 duhovni svetnik in župnik g. Evald Vračko. Pogreb bo v sredo 18. januarja 1939 ob pol 9 dopoldne. Naj v miru počiva!

O tem znamenitem možu, ki je toliko storil za ohranitev obmejnega slovenstva, bomo obširno poročali v torkovi številki »Slovenca«.

Pakt proti Kominterni in načrti okrog Ukrajine

Madžarskemu zgledu bodo sedaj sledile še druge vzhodne države

Berlin, 15. jan. b. V vsem nemškem časopisu z veliko zadovoljnostjo podčrtavajo dejstvo, da se je Madžarska odločila, da pristopi k trozvezi proti Kominterni, to je k zvezi, ki obstoja že eno leto med Italijo, Nemčijo in Japonsko. V Nemčiji so bili zadnje čase nekoliko nevoljni nad razvojem notranjepolitičnih dogodkov, ki so vplivali tudi na zunanjepolitično usmeritev. Toda pristop Madžarske k paktu proti Kominterni — pristop, ki je gotovo uspeh Čianovega obiska v Pešti — je oblačnost razpodil in Madžarska je spet deležna splošnega obsevanja nemške naklonjenosti. Obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Czakija v Berlinu, ki je določen za prihodnje dni, bo pomagal, da zadovoljnost Nemčije z Madžarsko pride do polnega izraza.

Češko-Slovaška

V Berlinu so nadalje prepričani, da se bo tudi Češko-slovaška priključila kot članica zveze proti Kominterni. V sedanjem položaju za Češko-slovaško tudi drugega izhoda ni. Ona je najbolj varna, če je oslonjena na osišče Rim-Berlin.

Diplomatski krogi opažajo, da je z ozirom na prijateljstvo do Nemčije sedaj nastalo zanimivo tekmovanje med Češko-slovaško in Madžarsko. Do septembrskih dogodkov je edino Madžarska uživala dobrohotnost nemške vlade, medtem ko je bila Češko-slovaška na drugi strani barikade. Po rešitvi sudetskega vprašanja pa je postal položaj popolnoma drug. Madžarska sedaj v srednji Evropi ni več edina, ki jo Nemčija lahko obdaja s svojimi simpatijami, kajti Češko-slovaška se je vključila v zunanjepolitični krvni obtok Velike Nemčije. V Berlinu sedaj, ko je skozi Češko-slovaško Nemčija dobila obsežen hodnik tja do Ukrajine, Madžarom lahko rečejo, da jih ne potrebujejo. Lahko tudi pristavijo, da imajo na razpolago sredstva, da morebitna mrmranja madžarskih državnikov pomirijo. Madžarska zunanja politika je to spremembo pravočasno opazila. Odtod nenaden preokret v Budimpešti. Minister de Kanya je moral iti. Za njim je prišel kot nov človek grof Czaki, ki lahko začemja novo pot. Grof Czaki tudi ni čakal, marveč je takoj objavil svojo pripadnost k paktu proti Kominterni, da bi s tem dokazal, da je Madžarska prav tako, če ne še bolj, naklonjena Nemčiji, kakor Češko-slovaška, ki svojega pristopa k zvezi proti komunistom se ni prijavila.

Diplomatski krogi menijo, da je imela berlinska vlada zelo spretno roko, ker je nekako pod krivulji in posredno s Češko-slovaško prisilila Madžare, da so postali pridni.

Albanija, Poljska

Inozemski krogi menijo, da bosta zaveznici osišča Rim-Berlin podvzeli še nove korake, da čim več malih držav spravita pod ostreše pakta proti Kominterni, to je, da jih oslonita

na svojo zunanjepolitično smer in jih oddvojita od zapadnih velesil. V Berlinu menijo, da bo po pristopu Madžarske in Češko-slovaške — ki ga pričakujejo v kratkem — Italija svetovala Albaniji, naj stori isto. Nikdo ne dvomi, da ne bi Albanija sprejela italijanskega nasveta. Tudi o Poljski mislijo, da bi se dala morebiti prepovoriti, da se bolj vidno in bolj stalno osloni na Nemčijo in Italijo na ta način, da se vpiše med članstvo pakta proti Kominterni. V Berlinu resno govore o tem, da bo nemški zunanji minister Ribbentrop ob priliki svojega skorajšnjega obiska v Varšavi

poljsko vlado opozoril na ugodnosti, ki bi za Poljsko neizbežno sledile, če se priključi zvezi proti komunistom. Seveda je za Poljsko položaj drug, kajti ona je sosedna Sovjetske Rusije, ki pakt proti komunistom razlaga kot politično in vojaško zvezo proti Sovjetski Rusiji. Zadnje čase se je širila vest, da bi Poljska in Nemčija skupno udarili na Sovjetsko Rusijo in jo porušili ter odrešili Ukrajince, ki bi kot posebna država prišli pod politično nadzorstvo Poljske, a pod gospodarsko vodstvo Nemčije. Če bi ta načrt bil resen in bi poljska vlada, ki rada

sanja o veliki državi, ki sega tja do Črnega morja, dobila jamstva, da se nima bati nobene nevarnosti, da bi morda v tem boju še sama ne izgubila svojih 7 milijonov Ukrajincev, je mogoče, da bi Ribbentrop prepovoril Poljsko, naj riskira pristop k paktu proti Kominterni, naj pravi na to Sovjetska Rusija kar hoče. Ker bo Varšavo obiskal tudi maršal Göring, menijo v poučenih krogih, da bo pritisk na Poljsko v navedenem smislu precej močan.

Še druge države

V poučenih inozemskih krogih menijo, da bosta zaveznici »osišča Rim-Berlin« napravili postopne poskuse tudi še pri drugih vzhodnih državah, da jih pridobita za oslon na osišče in za pristop k zvezi proti Kominterni, kajti zaveznika Italija in Nemčija imata pred očmi ideal, da bi spravila pod ostreše te zveze ves vzhod, tako,

da bi bila med zapadnimi velesilami in Sovjetsko Rusijo ena sama velika, enako misleča ploskev držav, ki bi bila nepristopna za vsak vpliv zapadnih velesil in bi tvorila moč, ki bi strla boljševozem, to se pravi sovjetsko-rusko državo, in njena naravna bogastva odprla za potrebe srednjih velesil.

Napovedovanja v Pragi

Praga, 15. jan. AA. Havas. »Narodni Politika« piše, da se je dogodil važen preobrat v evropski politiki. Angleški ministrski predsednik je priznal, da obstoji še drug imperij, prav tako močan, kakor britanski in ki ima iste interese na Sredozemskem morju. List pripominja, da ni izključeno, da se bodo po rimski

„Bonnet nima nosu“

Poljski tisk ogorčen nad Francijo

Bonnet

Varšava, 15. jan. TG. V poljskem tisku opažamo zadnje čase vedno bolj pogoste napade na sedanega francoskega zunanjega ministra Bonnet, ki mu je vladno glasilo ostro očitalo, da zunanjega ministra Becka, ki je bil tri tedne na počitnicah na francoskem jugu, ni hotel opaziti in se s njim pogovoriti, čeprav mu je bilo znano, da poljski državnik prav na to čaka. Poljski tisk

očita sedanji francoski zunanji politiki, da je preveč optimistična, da se vdaja raznim utvaram in da se hoče popolnoma potegniti iz srednje in pa vzhodne Evrope. »Francoski zunanji minister Bonnet nima nosu«, je naslov članka, ki ga je objavil vladni »Express Porannye«.

Češ nepristano se mod in dela napako za napako. Bonnet da je Evropo razdelil v mirno zapadno Evropo in v kaotično zamotano vzhodno Evropo, ko je le nasprotno res, da vlada na vzhodu mir in si je le zapad v laseh. Bonnet je nadalje zagotavljal, da bo Nemčija po podpisu nemško-francoske nenapadalne pogodbe Francijo podpirala, odnosno, da vsaj Italije ne bo podpirala, pa se je izkazalo nasprotno, kajti Nemčija je italijansko zahtevo nasproti Franciji označila kot upravičeno. Bonnet misli, da je za Francijo najbolj pametno, da se po porazu, ki ga je doživela v češko-slovaški krizi, popolnoma umakne iz srednje in vzhodne Evrope, ko pa je vendar za vsakega uvidevno, da se bo Francija, ako to stori, odpovedala sploh vsaki politični vpljavi v Evropi in izven nje.

Poljski listi upajo, da bo moral Bonnet kmalu odstopiti, ker se proti njemu dviga čedalje hušje nasprotje in se zunanjepolitične težave vedno bolj grozeče kopičijo nad Francijo.

konferenci tudi druge sosedne države nemškega rajha pridružile v kratkem protikomunističnemu paktu, kakor je to storila Madžarska.

Chustk, 15. jan. AA. Havas. Trije karpatski voditelji, med katerimi je tudi Vološinov osebni tajnik dr. Brohak, so odpotovali v Berlin, kjer se bodo zadržali 15 dni.

Nemški list o poljsko-nemških ukrajinskih načrtih

Newyork, 15. januarja. TG. Tukaj izhajajoči nemški »Newyorker Staats-Zeitung und Herald«, ki izvzemši judovskega vprašanja zastopa povsem nemške narodnosocijalistične cilje, je napisal daljši članek o bodoči usodi Ukrajine in Ukrajincev z ozirom na vesti, ki so nedavno krožile o nemških zunanjepolitičnih težnjah v tej smeri. Ta list, ki je glavno vodilno glasilo Nemecev v Zedinjenih državah Severne Amerike, piše, da je bil med Hitlerjem in poljskim zun. ministrom Beckom sklenjen nedvoumen sporazum glede Ukrajine.

Hitler in poljski državnik sta prišla do prepričanja, tako piše ta nemški list, da je treba Ukrajince na vsak način rešiti izpod sovjetske jarma ter jih priključiti v meje razširjene poljske države. Poljska bi na ta način pridobila 32 milijonov Ukrajincev in bi imela vso politično oblast v svojih rokah. V zameno za to veliko pridobitev pa bi Poljska priznala nemško gospodarsko vodstvo nad vsem ukrajinskim ozemljem.

Poljski zunanji minister Beck, tako zaključuje nemški list, je takoj po sudetskih dogodkih poskušal organizirati protinemško fronto skupno z Madžarsko, ki naj bi zaustavila nemške težnje proti vzhodu. Iskal je za svoje cilje tudi zaslonbe v Franciji in pri Romunih. Toda načrt mu je izpadel in sedaj je izbral drugo pot, namreč, da prizna nemškim težnjam upravičenost, a tako, da hoče, da bi tudi Poljska bila deležna dobička.

(Gornjo vest po časnikaški dolžnosti objavljamo tako, kakor so jo sporočile poročevalne agencije, ne da bi od svoje strani dodali kakšno razlago. Op. ured.)

Slovaški list za „bakljo vseslovanstva“

Bratislava, 15. jan. TG. Tukajšnje »Narodni Noviny« objavljajo daljši uvodnik o vprašanju ustanovitve velikoukrajinske države in izjavljajo, da je takšna država mogoča le na razvalinah Poljske in Sovjetske Rusije. Če bi se to zgodilo, tako nadaljuje list, bi slovaški narod tudi brez vsake vojne izgubil. Za Slovane danes ni nobene druge rešitve, kakor novo vseslovanjsko gibanje. Slovaki bodo prizgali bakljo, da rešijo svobodo slovanstva.

Czaky odpotoval v Berlin

Budimpešta, 15. jan. AA. Madžarska telegrafska agencija poroča: Zunanji minister grof Czaky je odpotoval danes ob 13.15 v spremstvu šefa svojega kabineta, svetnika poslanstva Barteldija in večjega števila višjih uradnikov iz zunanjega ministrstva v Berlin, kjer bo obiskal nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa. Tam se bo zadržal dva dni.

Zemljana vremenska napoved. Delno oblačno vreme povsod. V zahodnih krajih zelo oblačno z dežjem. Temperatura se bo dvignila.

Danes zasedanje senata in skupščine

Dr. Anton Korošec kandidat JRZ za predsednika senata

V senatu

Belgrad, 15. jan. m. Zaradi jutrišnjega sešanja skupščine in senata je bila današnja nedelja v prestolnici politično močno razgibana. Vse politične skupine so imele danes zborovanja, na katerih so razpravljale o vseh vprašanih, ki so v zvezi z jutrišnjim sestankom skupščine in senata. Na jutrišnji seji senata se bo volilo tudi novo predsedništvo. Zaradi sestave liste novega predsedništva je bila danes seja senatorjev JRZ, katere so se udeležili vsi slovenski senatorji JRZ (z. bivši notranji minister dr. Korošec, dr. Kulovec, Smodej, dr. Schaubach in dr. Gregorin). Od vlade so se udeležili sestanka ministrski predsednik dr. Stojadinović, prometni minister dr. Spaho, pravosodni minister Simonović, kmet. minister Stanković, finančni minister Letica, prosvetni minister Kujundžić.

Govorilo je več senatorjev ter je bil končno za sestavo liste novega predsedništva v senatu izvoljen kandidacijski odbor, v katerega so bili izvoljeni: pravosodni minister Simonović, dr. Kulovec, dr. Miškulin, dr. Kotur, Vugrin Joksimović, Čedo Zaharič, Vaso Glušač. Ta odbor se je sestel popoldne ob pol šestih ter je razpravljalo o zapušanju mu nalogi. Ob 6 se je spet pričela seja senatorjev JRZ. Na tej seji je kandidacijski odbor predložil senatorjem JRZ naslednjo listo novega predsedništva senata:

predsednik dr. Anton Korošec, podpredsednika dr. Kotur in Miškulin, tajniki dr. Vukotić, Kamenko Božić, Čedomir Zaharič.

Predložena lista novega predsedništva senata je bila z vzkliki navdušeno sprejeta.

V skupščini

Poslanci, izvoljeni na listi dr. Stojadinovića, v teku današnjega dne zaradi priprave na jutrišnjo sejo niso imeli nobenih sestankov. Kakor smo že poročali, bo jutrišnji sejo skupščine vodil po letih najstarejši poslanec ter bo po njegovem pozdravnem govoru izvoljeni samo še štirje začasni tajniki, nakar bodo poslanci izročili svoja polnomočja zaradi verifikacije mandatov. S tem bo jutrišnja seja zaključena.

Prihodnja seja bo v torek, na kateri bo izvoljen verifikacijski odbor, ki bo pregledal vsa izročena poslanska polnomočja ter ostali volivni material, ki se nanaša na izvolitev posameznih poslancev. Na predsednika verifikacijskega odbora preidejo v smislu zakonskih določil tudi vse funkcije začasnega predsednika skupščine ter ostanejo v njegovih rokah vse do izvolitve stalnega skupščinskega predsedništva. Zaradi določitve kandidatov za verifikacijski odbor se bodo jutri popoldne sestali vladni poslanci.

Kakor smo že poročali, je državna kandidatna lista dr. Stojadinovića pri zadnjih državnoborskih volitvah dobila 307 poslancev. Ker je na tej listi kandidirala tudi politična skupina Voje Djordjevića ter skupina bivših članov JNS in Jugoslovska narodna stranka, odpade od 306 kandidatov na JRZ 294 poslancev. Voja Djordjević ima v skupščini 3 poslance, Juraj Demetrovićeva skupina iz Zagreba 7 in Jugoslovska narodna stranka dva poslance.

V skupini Voje Djordjevića so izvoljeni: Voja Djordjević v dveh okrajih ter Zivota Milanović. V skupini Juraja Demetrovića: dr. Cvetić, Ante Kovač, dr. Lavoslav Haaček in Milan Dobrovoljac v dveh okrajih, Dragotin Domajnko. V Jugoslovska narodni stranki dr. Zivan Lukić in Gavran Trbusić, ki je pred kratkim že vstopil v JRZ.

Dan političnih sestankov

Danes so v Belgradu imeli sestanek s svojimi političnimi vodstvi tudi poslanci posameznih političnih skupin. Glede sodelovanja opozicijskih poslancev pri delu v novi skupščini je dr. Maček dal srbijanskim političnim skupinam, ki so se udeležile z njim decembrskih državnoborskih volitev popolnoma svobodno roko. To je srbijanskim opozicijskim voditeljem sporočil odgovorilec dr. Vl. Mačka dr. Šutej, ki se je mudil pred par dnevi nekaj ur v Belgradu. Vodstva opozicijskih strank so se odločila, da pošljejo izvoljene poslance v skupščino. Zaradi tega bodo izročili svoja polnomočja verifikacijskemu odboru vsi poslanci bivše demokratske stranke, bivši zemljoradniki in poslanci JNS.

Opozicija

Kakor smo že poročali, je vsa opozicija dobila pri decembrskih državnoborskih volitvah 67 po-

Ljubljana

Poročila sta se večerj v cerkvi sv. Družine v Mostah gospod Jože Vombberger, književnik in magistratni uradnik, in gospodična Marjanca Benkovičeva iz ugledne Tomanove družine v Kamniku. Gosp. Vombberger je širšemu občinstvu znan po svojih uspešnih dramah, kakor »Vodac«, »Vrnitev itd., in po številnih radijskih igrah, katerim je avtor. Poročil ju je ženinov sorodnik g. Miha Jenko, župnik v Mostah, za priči pa sta bila sorodnika mladega para g. Jože Jagodić, knežofski kancelar, in g. Jože Senica ml., trgovec v Domžalah. Novoporočencema iskreno čestitamo!

Pred izpraševalno komisijo v Belgradu je naredil skušnjo za rezervnega sanitetnega podporočnika tukajšnji rojak g. dr. med. Marij Avčin.

Umrla je gospa Marija Bajd. Pogreb bo v torek popoldne iz hiše Žalosti, Sv. Petra nasip 71. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje! - Uro pogreba bomo objavili v torkovem »Slovenec«.

Dve prošnji dolenjskega okraja. Dolenjski okraj se sedaj veseli lepega in udobnega novega tramvaja ter popravljene ceste, ima pa še dve prošnji do mestne občine: ura naj se vrne na Karlovski most, ker bo to edina javna ura daleč naokrog, to je od Rudnika pa do župne cerkve sv. Jakoba trga. Postaja cestne železnice pred policijo je več kot nezadostna. Tam je tramvajsko izogibašče, stran ceste na desni strani, kjer naj potniki vstopajo, pa je tako ozka, da so potniki v nevarnosti, da jih tramvajski vozovi ne poderajo. Cesto je treba na vsak način nekoliko razširiti, saj ni treba več, kakor odkopati kakšen meter hriba v dolžino, tako da bo za potnike na mestajlišča dovolj prostora.

V znamenju predpusta. Tudi zadnja sobota je bila vsa vesela in v znamenju predpusta. Razna društva so priredila mnogo plesov, od katerih bil morda še najbolj reprezentativen obrtniški ples v Kazini, ki pa so se ga ljudje udeležili pretežno iz vpludnosti do obrtnikov, kakor pa iz pristnega predpustnega razpoloženja. Stevilno so bile tudi razne plesne prireditve po gostinah. Ob koncu predpusta bo statistika prijavljenih zabavnih prireditev v Ljubljani kaj zanimiva.

plancev. Od tega števila jih 47 odpade na listo dr. Mačka. Preostalo število pa se deli na ostale politične skupine, ki so se z dr. Mačkom udeležile volitev.

Največ poslancev so dobili bivši zemljoradniki, in sicer 9 poslancev: šef Joca Jovanović, dr. Branko Cubrilović, dr. Miloš Tujanjanin, Dušan Branković, Tomo Cvetković, Milivoj Čulić, Mihajlo Anđić, Pavle Jovović in Ilija Čuletić. Poslanci te skupine so imeli danes dopolne sestanke v uredniških prostorih svojega političnega glasila »Seloc« v Karadjordjevi ulici. Vodil ga je Joca Jovanović. Sklenjeno je bilo, da poslanci oddajo svoja poslanska polnomočja zaradi verifikiranja mandatov.

Davidovičeva skupina, bivša demokratska stranka ima 4 poslance. Izvoljeni so bili pri decembrskih volitvah belgrajski advokat Trpko Djukić, dr. Milorad Veljković, dr. Dušan Stevčić in Vladimir Anđelković. Poslanci te politične sku-

Gafencu o »Donavi-reki, ki spaja«

Bukarešta, 15. jan. AA. Rador: Zunanji minister Gafencu je imel v Galacu ob Donavi govor na prireditvi, ki jo je organizirala fronta narodnega prepoda.

V svojem govoru se je Gafencu bavil tudi z zunanjo politiko ter poudaril slednjič še velik pomen Donave v geopolitičnem oziru, kajti ta reka predstavlja naravno zvezo Romunije z inozemstvom. Dejal je, da je izliv Donave razpotje velikih evropskih poti in da Romunija nadaljuje na vzhodu Podonavje. Potrdil je voljo, da se ohrani svoboda donavskega ustja ter izrazil upanje, da bo poleg ostalih držav, ki so zastopane v evropski podonavski komisiji, v kratkem zastopana tudi neka nova velika država, s katero večje Romune posebne simpatije in zaupanje. To je Nemčija. Govornik je zatem poudaril, da leži izliv Donave na križišču velikih poti, ki vežejo preko

Za 20 milijard din

15.000 letal v dveh letih

Velikanska oborožitev Amerike v zraku

Washington, 14. jan. TG. Ameriški kongres je sprejel Rooseveltov predlog, da se njegovi vladi dovoli kredit pol milijarde dolarjev (25 milijard din) za nabavo orožja. Denar bo večidel porabljen za nabavo vojnih letal. Obveščeni ljudje pravijo, da bodo Zedinjene države Severne Amerike v dveh letih razpolagale s 9000 novimi bojnimi letali. Ameriško vojno brodevoje pa bo imelo samo 5000 bojnih letal, tako da bo znašalo skupno število bojnih letal 14.000.

Francosko letalstvo popravlja zamudo

Pariz, 15. jan. AA. Havas: Snoci je minister Guy Lachambre razložil zastopnikom časopisja svojo delavnost v ministrstvu za letalstvo, ki ga vodi že skoraj leto dni. Ko je bil ugotovljen obstoječi položaj, je bil izdelan načrt za nadaljnje delo v sporazumu z vrhovnim vojnim svetom.

Oster nastop Anglije v Tokiu

London, 15. januarja. AA. Reuter: Diplomatski sodružnik »Sunday Times« poroča, da je angleška nota, ki so jo poslali Japonski, napisana mnogo bolj odločno, kakor je bila do zdaj navada v podobnih primerih, odkar se je začela vojna na Daljnem vzhodu. Angleška vlada je ponovila v najuradnejšem tonu, da vztraja pri politiki odprtih vrat na Daljnem vzhodu, ki je bila sprejeta v Washingtonu 1922. leta od strani devetih držav. Anglija dalje odločno nastopa proti temu, da bi prekršila to pogodbo. Pristala bi kvečjemu na to, da bi se ta pogodba spremenila po pogajanjih. Dopolnilni omenjena lista še dostavlja, da isto mišljenje zastopa tudi vlada USA.

Mariborski drobiž

m Železniški uradniki zborujejo. Danes dopoldne je bil v dvorani hotela Meran na Aleksandrovi cesti redni letni občni zbor mariborskega Pododbora društva železniških uradnikov. Zborovanja sta se udeležila tudi zastopnik centralne uprave iz Zagreba dr. Čampa in predsednik oblastne uprave v Ljubljani Miroslav Bertonec. Poročila so podali predsednik mariborskega pododbora inž. Jagodić, tajnik Stanko Čretnik in blagajnik Janez Lipovšek. V razpravi so bila razna tekoča vprašanja, predvsem pa se je govorilo o vprašanju dopustov uradništva, ki so sedaj zaradi velikega pomanjkanja osebja skoraj izključeni. Ob zaključku so bile volitve novega vodstva. Za predsednika je bil zopet izvoljen inž. Jagodić, za podpredsednika Amaljetič, v odboru pa so še Čretnik, Florjančič, Lasič, Lipovšek, Prebil in Mrvar. Mariborski pododbor šteje 140 članov.

m Mrtvaški zvon. V bolnišnici je umrla v starosti 36 let Marija Lipovec. Ob železnici 8 je ugrabila smrt soprogo brisavskega mojstra Uršulo Pirc, staro 65 let. Naj počivata v miru!

m Drzen vlom v občinski urad je bil storjen v noči na nedeljo v Svinici pri Mariboru. Do sedaj še ni ugotovljeno, kakšen plen je padel vlomilcem v roke. Preiskavo vodijo orožniki iz Hoč.

m Borba za prvenstvo slovenske šahovske zveze se je pričela danes. V Mariboru sta bili dve tekmi — ena v Centralu med Mariborskim šahovskim klubom ter med šah. sekcijo UJNZB, druga pa v poslovnih prostorih SK Železničarja na Tržaški cesti med I. in II. moštvo šahovske sekcije SK Železničarja. Sijajno se je odrezal pri prvem spopadu Mariborski šahovski klub, ki je premagal nasprotnika na 8 deskah z visokim rezultatom 8:0. Zmagali so reprezentanti MSK g. prof. Stupan, Kukovec, Lobkov, dr. Lippai, Ostaneč, Stojšek, Sterniša, Bien, premagani pa so bili zastopniki UJNZB Kuster, Peče, Čertalič, Lukeš jun., Stare, Reinsberger, Brkljič, Mišura. Pri železničarjih je prvo moštvo zmagalo nad drugo garnituro. Z današnjo visoko zmago je pokazal MSK, da je letos zelo močan ter bo v coni A gotovo favorit za prvo mesto.

pine pa so imeli sestanek v Davidovičevem stanovanju. Na njem so razpravljali o političnem položaju, ter je bilo istotako sklenjeno, da bodo poslanci te politične skupine verificirali svoje mandate.

Pri decembrskih volitvah sta bila na Mačkovi listi izvoljena tudi 2 poslance, ki sta pristala starega Ace Stanojevića, in sicer dr. Laza Marković in Stamenko Stošić, ki bosta istotako prišla v narodno skupščino.

JNS — 4 poslance

V novi skupščini bo imela 4 poslance tudi JNS. Njeni poslanci bodo: šef stranke Peter Živković, Aleksa Jovanović, bivši poslanec Ilija Mihajlović in Milorad Marković. Vsi ostali kandidati te politične skupine so pri decembrskih volitvah propadli. Poslanci JNS skupine se bodo udeleževali dela v parlamentu. Edini poslanec bivše demokratske stranke Sava Mamula se bo predvidoma držal sklepov Mačkovih narodnih poslancev, sprejetih na sestanku teh poslancev v Zagrebu.

Zaradi razgovora o vseh vprašanih, ki so v zvezi s pribodom srbijanskim opozicijskih poslancev v parlament, so imeli vsi srbijanski opozicijski poslanci skupni sestanek, ki pa ob času, ko to poročamo, še traja.

Poljske baltičke države s Črnim morjem. Donava mora — je dodal minister Gafencu — zagotoviti ne samo zvezo med zavezniki državami, kakršni sta Romunija in Jugoslavija, ampak tudi zvezo med ostalimi sosedi, ki imajo enake gospodarske interese.

Glede narodnih manjšin je minister Gafencu izjavil, da te manjšine morejo sodelovati v duhu prijateljskega sporazumevanja z 80% večino Romunov, ki žele miru. Izrazil je upanje, da bodo tudi ostale manjšine sledile primeru Nemcev, ki prebivajo v Romuniji in da bodo pristopili k fronti narodnega prepoda. Svoj govor je zaključil s pozivom k slogi, ki naj vlada v vsej Romuniji, rekoč: Naj ves svet razume potrebo miroljubnega sporazuma, zasnovanega na discipliniranosti vseh državljanov, kajti vojna, ki menja položaj in ruši države, ne prinaša spremembe, pač pa samo rušenje.

Nevarnost povodnji na ljubljanskem polju

Ljubljana, 15. januarja

Dež zadnjih dni in talno vreme je povzročilo, da se je sneg tako na nižjih planinah, še bolj pa na poljih pričel taliti, zaradi česar so narasle vode v Sloveniji. Izredno močno je narasla Sava, pa tudi njene pritoki, kot Sora, Ljubljanka, Kamniška Bistrica in druge reke. Najbolj opazno je to pri Zalogu, kjer se izliva Ljubljanka v Savo. Močno narasla Sava že ovira dotok Ljubljance, ki je prestopila bregove, največ pri vasi Slape in zalila tako zvane »S.ge«. Cesta med Zalogo in Lazami je na nekaterih nižjih viugah že polna vode vendar pa je še možen promet. Če bo voda še nadalje narasla, je verjetno, da bo okolica Vevč v enem, dveh dnevih pod vodo. Enaka nevarnost je tudi na Barju, kjer je Ljubljanka, ozirno pritoki že zalila nekatero travniško t. d. Pevsavje je zaradi neprestano narasajoče Save ogroženo.

Smrtina nesreča graščaka g. Franca Ulma s Klevčeva

Šmarje na Dol, 14. januarja.

Pred par leti si je graščak g. Ulm Tončič dal zgraditi moderno urejeno žago. Njegov brat gosp. Franci je poleg lova imel največje veselje biti na žagi, kjer se je osebno zanimal za vsa dela. Bil je več kot desna roka bratu Tončetu. Pretekali protek popoldne je šel g. Franci v spodnje prostore žage, pa so ga po njegovi neprevidezosti zagrabili transmissijski jermeni, ga zavrtili okoli kolesja, tako da so mu odtrgali obe nogi in zmečkali prsti. G. Franci zaradi bolečin v prsih sploh ni čutil, da je tudi ob noge. Okoli 4. pop. ga je brat Tončič peljal proti Novemu mestu v bolnišnico, pa je že med potjo izdihnil, nakar so ga peljali nazaj v graščino Klevčev, kjer ga je s potrjim srcem sprejela njegova blaga in dobrosrčna gospa soproga, mali sinček Toni in skrušeni papa. Bil je rajni g. graščak Franci vedno vedre volje in še v četrtek popoldne je delal načrte z županom Oberčerm, kam bodo šli na lov, pa ga je v 24 urah pokosila smrt. Vsa fara je pretresena od te nagle smrti in sočustvuje z žalujočo. obče spoštovano klevčevsko družino. Naj sveti blagemu pokojniku večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

Zborovanje človekoljubnih samopomoči

Ljubljana, 15. januarja.

Najbrž je polom nekaterih vzajemnih samopomoči, pa tudi večjih zavarovalnic napotil našo vlado, da je izdala precej ostre odredbe za nadzorstvo nad zasebnimi stanovskimi samopomoči. Zal pa so bile prizadete pri tem pošene in človekoljubne ustanove, čeprav je uredba nameravala zadeti izključno špekulativne.

Na pobudo »Učiteljske samopomoči« je bilo danes dopoldne v dvorani Delavske zbornice zborovanje vseh podpornih organizacij. Med temi je bila zastopana tudi časnarska podpora organizacija. Dvorana je bila polna, zlasti mnogo pa je bilo učiteljska, ki ima pač najbolj vzorno izvedeno podporno organizacijo. Zborovanje je vodil predsednik Učiteljske samopomoči g. Kocijančič, ki je podal obširno poročilo o uredbi iz leta 1937 meseca februarja. Za to strogo uredbo so dali nedvomno povod polomi zasebnih samopomoči in zavarovalnic. Lani novembra pa je izšel dodatni pravilnik o človekoljubnih ustanovah, ki je zlasti zadel stanovske podporne organizacije, ki jih omejuje na posamezne okraje in predpisuje visoko kapitalizacijo; to so trde zahteve do teh podpornih organizacij. Članstvo vseh solidnih podpornih organizacij zahteva, naj se pravilnik tako razširi, da bodo podporni fondri razširjeni in okrepjeni in naj trgovinsko ministrstvo takoj skliče anketo, pri kateri naj sodelujejo zastopniki teh človekoljubnih ustanov, ki poznajo do dna vse razmere. Ustanovila naj se še akcijska odbora v Belgradu in Mariboru.

V imenu Delavske zbornice je govoril g. Kosem, ki je zastopal tudi podporno organizacijo grafičnega delavstva, v imenu učiteljska g. Kumielj, v imenu profsorske podporne organizacije g. prof. Grafenauer.

Nazadnje je bila soglasno odobrena spomenica, ki bo odposlana trgovinskemu ministrstvu in ki bo navajala vse zahteve današnjega zborovanja.

Tri in pol milijona članov v romunski fronti prepoda

Bukarešta, 15. januarja. TG. Notranje ministrstvo je objavilo, da se je doslej prijavilo v novoustanovljeno edino dovoljeno državno stranko »Fronto narodnega prepoda« že 3 in pol milijona članov.

Snežni plaz zasul štiri kmete

Skupina kmetov iz vasi Gornji Lukomir, okraj Konjice v Sosl, je šla na Bjelašnico kmit živino. Nenadoma se je utrgal snežni plaz in pokopal pod seboj štiri kmete. Ostali kmetje so priklicali iz vasi pomoč. Šele po večurnem naporu se je posrečilo odkopati ponesrečence. Dva kmeta, Hamid Maseža in Halid Tomora, sta bila mrtva, ostala dva, Redjo Maseža in Ruran Tomora, pa hudo ranjena. Prepeljali so ju v sarajevsko bolnišnico. Njuno stanje je zelo resno.

Praktični tehniki se združujejo

Ljubljana, 15. januarja.

V »Organizaciji praktičnih tehnikov« se združujejo tisti visoko kvalificirani obrtniki in obrtniški sodelavci, ki so dovršili delovodske šole na Srednji tehnični šoli. Teh absolventov delovodskih šol je dosedaj že okoli 1500, toda organiziranih je v organizaciji komaj kakšnih 200, ki pa so zelo aktivni, tako da organizacija resnično predstavlja ta stan.

Redni občini zbor praktičnih tehnikov je bil danes ob pol 10 v učilnici Srednje tehnične šole. Vodil ga je predsednik g. Ivan Mihelčič, ki je pozdravil zastopnika banske uprave, višjega tehničnega svetnika inž. Mencingerja, ki je zastopal tudi g. bana, zastopnika mestnega župana dr. J. Adlešiča in stanovskega tovariša stavbenika g. Karla Kavko, zastopnika diplomiranih tehnikov g. Jurjoviča, prav prisrčno pa tudi inž. Skofa, nekdanjega učitelja in dobrega prijatelja sedanjih praktičnih tehnikov.

V svojem predsedniškem poročilu je g. Mihelčič naglašal, da gnotne razmere praktičnih tehnikov niso tako hitro napredovale kakor pri drugih stanovih, čeprav je bilo odprtih nekaj novih obratov in se je povečalo delo ostalih obratov. Ta organizacija ni razredno borbena organizacija, ker so v njej združeni tako delodajalci kakor delojemalci, absolventi delovodskih šol. Organizacija zastopa interese obojnih, obžaluje pa, da stoji ob strani številni, ki mislijo, da so na gotovih položajih že trajno preskrbljeni. Organizacija obstoja že 13 let ter je mnogo storila za svoje članstvo. V preteklem letu je organizacija mnogo delala za pravilno zaposlitev svojega članstva ter za njegove pravice.

Lani je slovensko obrtno šolstvo praznovalo 50 letnico svojega obstoja, to je, odkar so bile ustanovljene prve strokovne šole. Velika razstava Srednje tehnične šole je pokazala tudi velike zmoglosti absolventov delovodskih šol.

Tajniško poročilo je podal g. Ferdo Trink.

Navajal je razne podatke iz notranjega delovanja organizacije ter zlasti prav obsežno upravno delo organizacije. Organizacija je imela zveze in poslovne stike z Delavsko zbornico, z Zbornico za TOI, z glavnim železniškim ravnatelstvom in drugimi sličnimi organizacijami zaradi delodajalskih in delojemalskih vprašanj, zakonodaje in uredbodaje. Vsem tem gre zahvala za sodelovanje.

Vprašanje brezposelnosti in nastavitve članstva, kakor mu v stroki pripada, je vprašanje zase, in sicer zelo preče. Absolventi delovodskih šol so dostikrat na področjih mestih, čeprav bi zaslužili boljše. To vija tako za javne ustanove kakor za zasebno industrijo. Običajno opažamo, da imajo besede in približno odločati inozemci, katerih dela pa opravljajo prav tako naši domači ljudje. V teh in takih vprašanjih je šla banska uprava organizaciji zelo na roko. So pa še primeri, ko bo treba oblastem radikalno poseči, da napravijo red in do la življenjsko odgovorna mesta postavijo strokovnjake, to je domače odgovorne poslovodje, zlasti v elektrotehnični stroki.

Blaginjsko poročilo je podal g. Markelj. Poročilo o knjižnici, ki se lepo razvija, pa g. Wernig. Navzoči predstavniki oblasti so pozdravili s kratkimi besedami zborovanje. V odbor so bili nato izvoljeni soglasno: za predsednika Ivan Mihelčič, za podpredsednika Franjo Nemeč, za odbornike Josip Kregar, Anton Skofic, Janez Markelj, Karel Murn, Rajko Wernig, Ernest Kogovšek, Anton Majcen, Jarnej Bertonec in Rudolf Vehar, za namestnike odbornikov Leop. Kovač, uradnik drž. železnice, A. Zelemnikar iz Celja in Franc Curk, v nadzorstvo Viktor Šolar, Josip Simenc iz Stov. Bistrice in A. Senica iz Celja.

Po volitvah je bil sprejet proračun in nekateri važni predlogi za preobnovo organizacije.

Popoldne je večja skupina praktičnih tehnikov odšla z avtomobili na Gorenjsko, kjer si je med drugim ogledala novi most v Kranju. Tu je tehnikom tolmacha gradnjo mostu teoretično g. inž. Dimnik, praktično pa graditelj g. Karel Kavka.

Koroški Slovenci in Velika Nemčija

Krivični pa bi bili, če bi videli samo senčne strani našega položaja. Odkrito moramo priznati pozitivni korak, ki smo ga napravili z mladinskih listom »Mladi Korotanec«. Dobro vemo, da ta listič ne bo mogel nadomestiti vsega, kar na slovenski mladini zamudi, oziroma greši sola, vendar je to jako važna pomoč staršem, ki jim je izročena največja skrb za njihovo mladino, da vsaj oni vedno in vedno navajajo otroke k slovenskemu branju. Težava pri nas pa obstoja v tem, da otroci kljub osemletnemu šolanju premalo znajo nemški in ne berejo, slovensko brati pa se sploh niso učili.

Ne smemo prezreti, da obstojajo med našimi kulturnimi delavci in krajevnim vodstvom stranke ponekod jako dobri odnosi, to predvsem tam, kjer vodijo stranko pravi Nemci, ki imajo tudi za naše kulturne potrebe razumevanje.

Naglasiti moramo, da se po zagotovilu državne tajne policije razpečevanju knjig Mohorjevo družbe ne bodo delale nobene težave. Knjige so bile po vsebini pregledane in odobrene. Koledar za Koroško izide letos v posebni izdaji.

Sončna stran našega narodnega položaja v deželi je tudi, da je z novo državo izginila iz nemških uvodnikov, govorov in izjav krilatice o vmešanem narodu »Windische«. To neoporečno dejstvo moramo razumeti tako, da Nemcem ni pri sreči ljudstvo, ki s svojo narodnostjo trguje in kupčuje. Splošne naše prilike narakujejo sleherni družini slovenskih dolin pot k tesnejšemu sodelovanju in sožitju.

Načelno priznava narodni socializem druge narodnosti v državi. Na podlagi že navedenih izjav merodajnih oseb v deželi, na podlagi izjav, ki smo jih dobili na Dunaju pri komisarju Bäckelu in ministru Klausnerju ter v notranjem ministru v Berlinu, lahko rečemo, da nas povsod priznavajo kot narodno skupnost in nam tudi obetajo ureditev vseh prilik, ki se tičejo našega samostojnega kulturnega življenja.

Z naše strani bo tudi zaprejši tvorila legalnost, postavnost podlage vsemu našemu delu. Vse naše delo se bo vršilo v okvirju obstoječih državnih postav.

To naše delo bo služilo kulturni povezanosti z materijskim narodom. Društveni sestanki bodo poleg slovenske knjige posredniki te narodne skupnosti. Pesem in igra bosta utrjevali povezanost med nami samimi. Vse delo bo služilo poglobitvi in razširitvi našega znanja in tako utrjevalo zmoglost lastne razsodnosti in samostojnega mišljenja. Vsak Slovenec pa mora pri tem doprinesiti svoj delež. Deljeno delo, enoten cilj, gotov uspeh. Zvestoba narodu in zvestoba državi, to sta naši gesli!

Pod udarci usode se kuje jeklo v borbi preizkušeno narodne moči. Ob njih se vzbujamo, ni

nas strla borba do sedaj in ne bo nas tudi v bodoče. Kajti močna je naša vera v rasti mladega naroda, nepremagljiva v več kot tisočletnem trpljenju.

(Koroški Slovenec, 11. jan. 1939.)

Pretekli teden je minulo 660 let, odkar je bil Celovec imenovan za mesto. Prej je bil Celovec pretežno slovenski trg.

Pet slovenskih deklet, ki služijo v Londonu, se je javilo »Prosvetni zvezi v Celovcu«. Je to brez dvoma največja slovenska naselbinac v Angliji in bi bilo dobro, če bi se za njo pozanimali, ker je verjetno še več Slovencev in Slovenk skritih za brhkami in narodno zavednimi Korošci, ki služijo svoj kruh v Londonu in pravijo, da so zadovoljne.

Nadzorna oblast ni dovolila kmetijsko-gospodarskega tečaja v Skoljčah, češ »da je dal povod krajevnim nemiro in nočnemu divljanju, ker se je res zgodilo, da so neki neznanči ponoči pobili okna v hiši, kjer so slovenska dekleta med tečajem stanovala.

V Bilčovsu je umrl Egidij Andrejač, po domače Krajger, star 92 let. Dober krščanski in narodno-zavedni slovenski kmet do zadnjega dih-ljaja. Naj v miru počiva.

Občini Gornja vesca in Bilčovs bosta združeni v novo občino Bilčovs. Vas Novo selo pa se od bilčovske občine odtrga in priključi občini Kotmara ves. Za župana bilčovske občine bo imenovan Franc Spitzer, kar prebivalstvo topla pozdravlja.

V Gornji venci so pokopali dve dobri slovenski materi, Vahovo mamo in Strajnikovo mamo. Svoji družini sta vzgajali in ljubezni do vere in do slovenskega naroda. Naj v miru počivata.

V župniji Bistrica v Rožu je priglasilo izstop iz katoliške vere 29 članov. Ta številka je močno presunila vso slovensko javnost.

V Borovljah so v preteklem letu izdelali 2435 pušk, torej 139 manj kakor lansko leto. Država gre na roko, da bi se borovljska puškarija oživela.

V Apačah je bil inkaltiran za župnika g. I. Jakolič. Vsa fara se je udeležila lepe slovesnosti. V Galiciji so letos pri polnočnici privikrat zapeli božične pesmi v nemškem jeziku.

V Celovcu je popisovanje vseh praznih ali delno praznih stanovanj, poslovnih prostorov in skladišč.

Na naber sta poklicana letnika 1906 in 1907. Po vseh koroških občinah imenujejo sedaj uradnike, ki bodo opravljali civilne poroke, ki so odslej predpisane in se morajo opraviti pred cerkvenimi porokami.

V Celovcu se je začel tečaj, ki ga prireja deželna oblast, da izvežba politično zanesljive občinske tajnike.

grade znašajo od 50 lir do 500 lir. Večje nagrado so dobili le veleposestniki, ki so z boljšimi sredstvi kajpada dosegli lepše uspehe kakor slovenski kmet na svoji nerodoviti kraški zemlji, ki ji je največja pridnost izvabi najpotrebnejši živež za prebivalstvo.

Spodrsnilo je 90 let stari Ani Lenardon iz Dekanov in je tako nesrečno padla, da je nekaj dni potem, ko so jo prepeljali v bolnišnico, umrla.

Stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje Antona Spika na Bukovem pri Cerknem je pogorelo. V plamenih sta končala dva vola in nekaj svinj. Goreti je zaželo v dimniku. Spik ima 35.000 lir škode, ki ni krita z zavarovalnico.

Morilca Kocjana Bertoka iz Dekanov so orožniki aretirali. To sta Josip Bosilja in njegov sin, doma iz Bertokov. Oče je tajil, toda sin je vse izpovedal. Kocjana je ubil oče s kammom.

Tri leta star Lavrenčičev otrok v Trstu je padel v vrel lug in se hudo poparil. Otroka so nesli v bolnišnico, toda ker ni bilo nobenega upanja, ga je mati zanesla nazaj domov, kjer je od poškodb izdihnil ko je mati prestopila prag svoje hiše.

Uboj na zagrebški ulici

V noči od petka na soboto je v Zagrebu 35-letni tesar Mirko Rob pil v neki gostilni s Todorjem Kojdičem in tesarjem Leonom Koritnikom. Po polnoči so se vsi trije podali precej vinjeni proti domu. Med potjo sta se Koritnik in Rob skregala. Nenadoma je Koritnik potegnil nož in zadal Robu več ran. Kojdič je hotel Robu pomagati, pa je bil tudi sam z nožem ranjen na čelu. Roba so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnil. Kojdič, ki je tudi prišel v bolnišnico, je povedal policijski komisiji, kako se je

Gradbena dela v Mariboru l. 1938

Lani je bilo zgrajenih 230 novih stanovanj

Maribor, 15. januarja 1939.

Med raznimi bilancami, ki se ob zaključku leta napravljajo, je vsekakor zelo zanimiv pregled o gradbeni delavnosti. V Mariboru moramo reči, da je bila ta delavnost — občinska kakor zasebna — v preteklem letu izredno živahna. Najprimerneje jo izrazimo, če povemo, da se je lanske leto zgradilo v Mariboru zasebnih in občinskih zgradb v skupni vrednosti 14.985.648 din. Zgradilo pa se je 10 prtiličnih, 17 enonadstropnih, 3 dvonadstropne in 6 trinadstropnih stanovanjskih hiš, dalje 1 cerkev, 2 industrijski zgradbi, 6 avto-garaž, 10 nadzidkov, 7 prizidkov, poleg tega pa so se izvršila cela vrsta raznih drugih del, ki spadajo v gradbeno stroko. S temi zgradbami je dobil Maribor skupno 230 novih stanovanj in sicer 40 enosobnih, 72 dvosobnih, 18 trisobnih, 2 pet-sobni, 1 pa obstoječ iz 7 sob; poleg teh še 80 sob s štedilnikom. Dalje služi v stanovanjske svrhe še 12 samskih stanovanj, tako zvanih »gasoniere« in nekaj enosobnih stanovanjskih prostorov. Zgrajena je bila tudi nova dvorana za kino ter 28 novih obrtniških lokalov. Če pogledamo med vsemi temi zgradbami, katera je najpomembnejša, moramo reči, da so to

novе občinske hiše za mariborske reveže

ki so dale pošteno streho 80 najsiromašnejšim mariborskim družinam. V te štiri nove občinske hiše v Prelogovi ulici so preselili stanovalce žalostnoznanе barakarske in vagonarske kolonije v Dajn-kovici ulici. Vsaka družina ima prostorno sobo s štedilnikom in shrambo za jedila, po dve družini imata skupno angleško stranišče in vodovod. Najemnina je nizka, znaša 100 din mesečno, pa še to plačuje mestni socialnopolitični urad za mnoge družine iz svojih sredstev. Trditve, da bi bila ta stanovanja zaradi vlažnosti škodljivejša in slabša kakor so bile poprej barake in vagoni, ki jo je prinesel »Slovenski Narod«, pač ne bo držala. Ena največjih in najpomembnejših stavb je zgradba novega bogoslovja. Ogromnega pomena je tudi zgradba nove cerkvene dvorane v Magdalenski ulici. Z njo je dobil ves južni del Magdalenskega predmestja svoje duhovno žarišče. Ena najlepših zgradb, ki je bila lani dogotovljena, je Valjakova hiša s kinodvorano v Grajski ulici. Veliko delo je izvršila mestna občina tudi v adaptaciji notranjščine prvega nadstropja mariborskega gradu, v katero se je že v jeseni vselil del mariborskega pokrajinskega muzeja.

14.400 m² tlakovanih novih cest

Pri oceni vsakoletne gradbene delavnosti ne smemo pozabiti na ogromna cestna dela, ki jih je opravila mestna občina. Tlakovalo in asfaltiralo ter moderniziralo se je lansko leto v Mariboru 16.400 kvadratnih metrov cestne površine — kar odgovarja 3 km dolgi in 6 m široki cesti. Največja in najbolj vidna dela so se izvršila na Glavnem trgu, ki je dobil povsem drugo obliko ter daje sedaj z novim avtobusnim kolodvorom, ki je prvi v državi, ter intenzivno razsvetljevanje Mariboru povsem velikkomestem izgled. Poleg Glavnega trga so bile lani na novo tlakovane z granitnimi kockami Koroška cesta, Stolna ulica, oba dovoza na dravski most, Dvorčakova ulica, Frankopanska cesta do železniškega podvoza, del Vetrinjske ter Tattenbachove ulice. Poleg novega tlaka pa so

KINO SLOGA — TEL. 27-30
Samo še danes in jutri
LORD LAKAJ
Hans Söhnker, Fita Benkhof
Zabavna in amehapolna veseloigral

zgodil zločin. Spremljal je komisijo na lice mesta. Koritnik je po uboju odhitel domov, pozneje se je bil vrnil na kraj zločina, kjer ga je policija aretirala. V Koritnikovem stanovanju je policija našla njegovo ženo, ki je ravno čistila Koritnikovo suknjo, ki je bila okrvavljena. Koritnik taji, da bi on zabolod Roba, vendar mu to ne bo pomagalo. Rob zapuščila vdovo in dva nepreskrbljena otroka.

Nevarna vlomilska tolpa za zapahi

Vrtilm orožnikom v Studencih pri Mariboru so je poserečilo zajeti lep plen. Spravili so za varne zapahе večlansko razbojniško tolpo, ki je bila zadnje čase strah in trepet okolice Studencev ter je delala svojo vlomilske pohode tja gori do Ruš. Vlamljali so v kokošnjake, svinjake in kleti ter kradli poleg kozošč, zajcev, vina in drugih živil tudi svinje. Pri treh posestnikih so kar v svinjaku zaklali pitano svinjo ter jo odnesli. Vrli orožniki v Studencih so skrbno zbirali dokaze proti osumljenim osebam, ki stanujejo v zmani »Zabji vasi« v Radvanju, dokler niso slednjiš dobili v roke tako obtežnega materiala, da so jih lahko v soboto zvečer polovili in zaprli. Aretriranih je bilo 5 oseb, tri pa še iščejo. Aretriranci so priznali že 9 vlomov. Še v teku noči so orožniki vseh pet odgnali v zapore okrožnega sodišča.

bili v vseh navedenih ulicah na novo urejeni in asfaltirani hodniki za pešce ter so bila izvršena velika instalacijska in kanalizacijska dela.

Kako bo v bodočnosti

Tudi za letošnje leto so izgledi glede gradbene delavnosti prav lepi. Predvsem bo prednjačila mestna občina pri gradnji nove carinarnice, za katero se sedaj že kopljejo temelji v Einspielerjevi ulici. Za to carinarnico in za ureditev okolice se bo v okvirju triletnega gradbenega programa potrošilo 15 milij. din. Če bo imela sredstva, bo zgradila občina tudi še nekaj hiš s stanovanji za siromašne sloje. Potrebne bi bile vsekakor še najmanj štiri takšne hiše z 80 stanovanji, kakor so v Prelogovi ulici. Tudi zasebna podjetnost ne bo počivala. Če bo šlo vse po sreči, se bo na pomlad začela gradnja palače Vzajemne zavarovalnice na Glavnem trgu. — Nadalje so bo nadaljevalo zidanje novega bogoslovja pod Kalvarijo, morda bo banovina končala tudi novi paviljon v bolnišnici. Končale se bodo trinadstropne stanovanjske in trgoveke zgradbe trgovca Laha, restavraterja Majena in Ljudske samopomoči, ki so bile lanske jesen dograjene v surovem stanju. Banovina bo pripravila načrte za zidanje nove mariborske gimnazije na desnem dravskem bregu, na mestnem gradbenem uradu pa se končuje načrti za novo tržnico na Vojašniškem trgu. Če bo občina dobila primerno posojilo, se bo že letos pričelo z gradnjo tržnice.

Gradbena podjetnost industrije

Testilna industrija je najmočnejša gospodarska sila v Mariboru, ki se pa, žal, udejstvuje samo v svojih tovarnah. Te se neuprestano leto za letom večajo, dimniki rastejo v višino, nikjer drugje v mestu pa ne vidimo vpliva kapitalov, ki jih industrija s svojim zaslužkom zbira. Edina izjema je podjetje Hutter in drug, ki je začelo graditi vzorno stanovanjsko kolonijo za svoje delavce na Pobrežju. Tekstilna industrija nam je privedla v mesto na stoline uradnikov z družinami in na tisoče delavstva, ki bo po 10 letih dobilo pravico mariborskega meščanstva. Bilo bi vsekakor umestno, če bi tekstilna industrija tem ljudem prekrbela primerno streho. Saj je danes v Mariboru stanovanjska stiska prav tolikšna kakor je bila pred 20 leti, dasi se je v tem času zgradilo že ogromno število stanovanj. Stanovanjska draginja je še vedno huda. Zlasti srednji sloji so prizadeti, saj se skoraj ne dobi primerne stanovanja po ceni, ki bi jo uradnik danes zmogel. Poleg tega pa bi bila za tekstilno industrijo gradnja stanovanjskih hiš prav donosna naložba kapitala.

Obdavčenje nezazidanih parcel v središču

Za tuja, ki prihaja v Maribor od katerekoli strani, je naše mesto še vedno — velika vas. V najlepših in najprometnejših ulicah je vse polno nezazidanih skrbnin, ki kvarijo izgled najlepših etavov. Vse te nezazidane parcele so v lasti nekaterih bogatih patricijskih rodbin, ki so jih pred več desetletji dobile po izredno nizki ceni, sedaj pa so jih privlele na nezmožljivo višino. Kakor smo že poročali, namerava mestna občina v centru mesta te nezazidane parcele primerno obdavčiti in sicer na ta način, da bo tudi od parcel računala kanalščino.

Primorske vesti

Slovenski slikar France Knežič bo v Trstu v ulici S. Spiridonove razstavil večjo število svojih del. Razstavo je napovedal tudi tržaški tisk.

Najstarejši kmet v goriški pokrajini, 97 let stari oče Josip Brumat, iz Gorice je umrl. Naj v miru počiva.

Burja je v Trstu Medlikoveca Lejzeta vrgla s kolosa, tako da je v glavo butnil ob zid in se nevarno poškodoval. Ugotovili so, da mu je lobanja počila in ne verjamejo v ozdravljenje.

O rudniku živega srebra v Idriji poroča agencija »Agis«, da je znašala l. 1934 proizvodnja živega srebra 441.000 kg. Naslednjega leta je že poskočila na 972.000, l. 1936 pa že celo na 1.437.000 kilogramov. Skok proizvodnje je bil v l. 1937 še večji, kajti rudnik je dal že 2.305.000 kg živega srebra. Idrijsko živo srebro je v svetovni proizvodnji stopilo popolnoma v ospredje. Napredek dolguje idrijski rudnik zmedam v Španiji, kjer so bogati rudniki živega srebra sredi bojnih poljan.

Dva cerkvena tatova je prišla goriška policija. To sta Alojzij Brajine in Andrej Curk, doma iz Vipave, ki sta po goriških cerkvah izpraznjevala puščice. Pred sodiščem sta dobila prvi sedem mesecev zaporne kazni in 700 lir globe, drugi pa 4 mesece zapore in 470 lir globe.

V Kanalu se je ponesrečil Anton Ipavec, doma iz Ajdovščine. Ipavec je delal pri podjetju Lipasini in se je ponesrečil med delom. Njegov položaj je po izjavi zdravnikov brezupen.

Iz Gorice poročajo, da je tamkaj v višine šest metrov, ko je delal na novi zgradbi, padel Franc Gabersček, star 49 let, doma iz Tolmina, in pri tem dobil poškodbe, ki dajejo le malo upanja na ozdravljenje.

V bolnišnici v Krmini je podlegel opeklinam enoletni sinček Alfons Poležon. Med igranjem v kuhinji so mali bratje prevrnili nanj lonec krova.

V 18 metrov globoki prepad se je prevrnil Bogomir Kenda, star 18 let, doma iz Tolminskega, ko je hotel po krajši poti domov in je nepravilno stopil na rob prepada. Kenda leži v bolnišnici in je dvomljivo, če bo okreval.

Pred goriškim sodiščem so zaradi tihotapljenja izrekli celo vrsto obsodb nad slovenskimi

domačini. Med obsodenci se nahajajo: Ana Trobec iz Stanjela, Milan Trobec iz Stanjela, Lojze Ambrožič iz Cola, Janez Tomažič iz Cola, Anton Zega iz Stanjela, ki so vsi dobili po nekaj mesecev zaradi tihotapljenja alkoholnih pijač. Jožef Prindžič pa je tihotapil saharin in je tudi prejel zaslužen kazen.

Senik je pogorel v Grgarju. Bil je last kmeta Jožeta Kodelja. Možu je zgorelo za 3000 lir krme. Oblasti iščejo požigalca.

Družina Emilija Selva v Solkanu je od Musolinija sprejela nagrado 600 lir za porod zdravih dvojčkov.

Iz Doberdoba pišejo, da je tamkaj padel s podstrešja France Markočič in si pri padcu zlomil hrbtenico. Njegove poškodbe so smrtonosne.

V goriški bolnišnici se bori s smrtjo deklica Elvira Vidovic, stara 3 leta, ki je pri igranju ob ognjišču dobila hude opekline. Upajo, da bodo deklico rešili.

Iz Idrije poročajo, da so okoličani v petek zjutraj ob cesti našli truplo 65 let starega Luko Kogojca, doma iz Boveca. Preiskava je dognala, da truplo ne kaže nobenih znakov kakšne poškodbe in da je Kogojca verjetno zadela kap. Kogoj je bil velik revež, ki se je potikal okrog po deželi in prosil vbočajme.

Domačini iz Goriške pokrajine, ki delajo v Abesiniji, so v mesecu decembru poslali domov 91.000 lir pribitankov. V vseh 12 mesecih preteklega leta znašajo pribitanki 4 milij. 920.000 lir.

V Gorici so obsodili znanega tatu Venchiaruttija, ki se je priklatil iz notranjosti kraljevine in bil dalje časa strog domačinskega prebivalstva. Dobil je 4 leta stroge zapore.

V Ilirski Bistrici je zgorela hiša trgovca Jožeta Brinčeka. Gašenje je bilo težavno zaradi mraza in oddaljenosti vode. Škode je 12.000 lir.

Posestniku Maksu Groharju v Podbrdu je požar hudo poškodoval hišo. Gasilci so ogenj sicer ohladili, škode pa je vendar le 10.000 lir.

Nagrade za najbolj obdelana zemljišča je pretekli teden sprejelo, kot poročajo tržaški listi, okrog 500 posestnikov iz Goriške pokrajine. Na-

precej omilimo, v nekaterih lažjih primerih pa celo popolnoma odpravimo. V posebni kopeli izpremenimo srebro najprej v srebrov klorid, nato pa razvijemo negativ ponovno v izrazitem površinskem razvijalcu, toda samo njegovo površino. V globino ga ne smemo razviti. Naprej izbledimo negativ v raztopini:

- voda 100 ccm
- kalijev bikromat 2 g
- solna kislina 5 ccm

Slika mora izbledeti popolnoma. Po tej kopeli negativ temeljito izperemo in posušimo, nato pa razvijemo ponovno v dobrem izenačevalnem razvijalcu (pirokatehinov razvijalec po Windischu) in ustalimo v okisani ustaljevalni kopeli. S tem procesom zmanjšamo istočasno tudi kontraste v negativu, in sicer prav občutno, da postane zelo medel. Kopirajči ali povečati ga moramo zavoljo tega na kontrastno delujoč papir.

Ustaljevalna kopel

ne učinkuje sigurno, če je preveč mrzla. Takšno neprimerno temperaturo imajo na primer sveže nastavljene ustaljevalne kopeli, če uporabljamo za raztopitev mrzlo vodo. Pri raztopitvi natrijevega tiosulfata se namreč voda prav občutno ohladi. Mrzla voda je zavoljo tega za nastavljanje te kopeli neprimerna, posebno v primeru, če nameravamo kopel takoj uporabljati, pa tudi natrijev tiosulfat se topi v mrzli vodi dokaj počasi. Boljša je vroča voda, v kateri se raztopi sol v nekaj sekundah, obenem pa jo tudi tako ohladi, da jo lahko brez skrbi nalijemo

v steklenico. Če nameravamo uporabiti kopel takoj, postopamo lahko pri tem tako, da raztopimo natrijev tiosulfat samo v enem delu vroče vode, po raztopitvi pa dolijemo mrzle vode do predpisane količine, da kopel ohladimo do primerne temperature.

Napake pri osvetlitvi

se navadi spoznaval spreten fotoamater tudi pri razvijanju, kar je zelo važno, ker jih v precejšnji meri lahko popravimo. Osvetlitvene napake spoznamo po tem, kdaj se pokažejo prvi sledovi slike na negativu pri razvijanju v normalno razredčenem razvijalcu. Če se pojavi na negativu slika kmalu po pričetu razvijanja in običajno tudi po vsej površini naenkrat, je negativ preveč osvetljen. Nasprotno se pri pre malo osvetljenih negativih pokažejo prvi sledovi slike zelo pozno; najprej najbolj osvetljene svetline, je polagoma poltni, medtem ko ni mogoče iziliti zlasti globokejših senc nit' z dolgotrajnim mučenjem negativ v razvijalcu. Če je negativ preveč osvetljen, ne smemo prekiniti razvijanja prehitro, temveč razvijati negativ mirno dalje, čeprav postaja prekomerno krit. Pri predčasni prekinitvi razvijanja bi dobili zelo medel in neuporaben negativ, s podaljšanim razvijanjem pa kontraste v negativu stopnjujemo. Razvijalcu dodamo še nekoliko bromkalija ter ga uporabljamo poleg tega tudi nekoliko bolj koncentriranega. Prekomerno kritje odstranimo kasneje v primernem oslabljevalcu. Nasprotno uporabljamo za razvijanje pre malo osvetljenih negativov razredčene razvijalce. Poleg vode dodamo lahko razvijalcu tudi še nekoliko alkalije. S tem preprečimo, da ne postane negativ preveč kontrasten.

Menjavanje negativnega tvoriva

ni priporočljivo. Najbolje je ostati pri tvorivu, ki smo ga s temeljitim preizkusom spoznali kot dobro tvorivo in za katerega jamči tudi dobro ime tovarne, ki ga izdeluje. Malimo namreč jamstvo za ustaljenost njegovih lastnosti in njegove kakovosti, ki se pri manjših, manj pomembnih tovarnah kaj rada menjava. Če negativno tvorivo neprestano menjavaš, si delaš po nepotrebnem težkoče pri smenjanju in pri razvijanju. Vsako tvorivo ima namreč svoje posebne lastnosti, pa naj bo to v pogledu splošne in barvne občutljivosti, glede zrna ali pa glede razvijanja. Koliko časa je na primer razvijati ta ali oni film, je v navodilih tovarne običajno navedeno. Toda te navedbe so vedno nekaj problematičnega. Drobnozrnati filmi imajo vsi nekoliko bolj strmo gradacijo ter jih moraš razvijati precej manj časa, kakor tvorivo z visoko splošno občutljivostjo. Koliko, to pa je bolj zadeva preizkusa posameznih izdelkov v tvoji temi in s tvojimi razvijalci, kakor pa točnosti tovarniških navodil, ki temeljijo na preizkusu pri vseh drugačnih okolščinah, kakor delaš ti, ki te vežejo dosti skromnejše in primitivnejše razmere.

Zračni mehurčki

Če jih opaziš v tvojem objektivu, se ne prestraši, ker prav nič ne zmanjšujejo njegove optične zmogljivosti. V najslabšem primeru pomenjajo izgubo svetlobnosti objektivja za komaj eno petdesetinko odstotka, kar ne pomenja nič, vedno pa so posebnost kvalitetenih, zelo svetlobnih objektivov.

FOTOAMATER

Obstreti

Pri osvetlitvi prederejo intenzivnejši svetlobni žarki svetločutno plast in vpadejo pri ploščah na steklo in pri filmih na celuloid. Če vpadejo takšni žarki na stekleno ali celuloidno podlago pravokotno ali pa toliko poševno, da iz negativja izstopijo, niso škodljivi. Absorbira jih črna stena kasete ali pa papir v kamerah za navite filme. Čim pa vpade svetlobni žarek na prozorno podlago svetločutnega tvoriva približno v kotu 45° ali pa še bolj poševno, ga hrbtna mejna ploskev prozorne podlage reflektira nazaj v svetločutno plast v enakem kotu in skoraj z nezmanjšano učinkovitostjo. Tako reflektirani žarki osvetlijo negativ ponovno, toda od hrbita proti površju. Zavoljo tega nastane v jedru ostra, toda nazven proti robu pojemajoča počrnitev, ki pokvari v svojem obsegu vso risho negativa. To je refleksijska obstret, proti kateri je moderno svetločutno tvorivo sicer dobro zaščiten, vendar ne popolnoma zavarovano. Če anemamo zelo svetle predmete, ki nastane takšnih obstretov povzročajo, se zato ne smemo zanašati samo na protiobstretni sloj tvoriva, temveč moramo skušati preprečiti ta pojav tudi z razvijanjem v takšnem razvijalcu, ki ne učinkuje takoj v globino plasti, temveč predvsem na njenem površju, ter razviti samo na površju ležečo sliko. Če leži obstret samo v najspodnejših plasteh svetločutnega sloja, preprečimo s tem njen pojav, ker je enostavno ne razvijemo.

Na istem principu temelji tudi postopek, s katerim lahko obstret na nepravilno razvitih negativih

Tisoči smučarjev so gledali tekme Gorenjcev v Kranjski gori

V navzočnosti g. bana in številnih civilnih in vojaških zastopnikov

Kranjska gora, 15. jan. Po današnjih tekмах lahko mirno ugotovimo, da je izlet Gorenjske zimsko - športne podzveze uspel v celoti, tako v propagandnem kot tudi v vsakem drugem oziru. Ogromno število naših najboljših tekmovalcev, ki so danes merili svoje moči, nam dokazuje stalen in dober napredek naših smučarjev. Največje upanje nam pač vzbujajo mladina, med katero je nekaj prav izrazitih talentov, ki bodo lahko kaj kmalu začeli uspešno nastopati z danes še nedosegljivimi starejšimi tovariši. Gorenjci so organizirali vso mladino v smučarskih klubih in zato imajo v zimskem športu danes prvo mesto in ga bodo obdržali še dolgo časa, če bodo tako delali naprej, kot so začeli. Upajmo pa, da v tem delu Gorenjci ne bodo odnehali in bodo vzdržali prav v tem tempu tudi še naprej. Za leto 1941 se nam obeta na domačih tleh svetovno smučarsko prvenstvo in do tedaj bo treba delo še podvojiti, da bomo lahko na domačih tleh dosegli častne uspehe.

Svoj izlet so Gorenjci danes izvedli v celoti. Svoji ob 20. je bila svečana prireditev »Miklova Zalec v dvorani Ljudskega doma. Igra, ki so jo našiturali in igrali domačini, je uspela nad vse dobro in ne bi delala sramote niti kakemu večjemu kraju in veščemu odru kot je v Kranjski gori. Istočasno pa je bil v hotelu Razor tudi pozdravni večer GZSP, skupna večerja in obenem svečano izročilo diplome častnemu predsedniku in zaslužnemu organizatorju gorenjskih smučarjev Jožetu Zupanu. Na večer je snoči začelo vreme zopet kaziti, toda ponoči se je zjasnilo in malo pomrzilo, tako da je današnje jutro prineslo vse tekmovalce in gledalce z lepim vremenom.

Tekem in tekmovalcev na pretek

Tekmovalni program se je pričel že dopoldne ob devetih. Ob vznožju novega smučarskega torišča so drobili in cepitali najmlajši, ki so tekli na 3 km. Na vrhu novega smučarskega torišča pa so se zbirali tekmovalci seniorji za veseloslom po novem izsekane smučišču. Od 67 prijavljenih tekmovalcev jih je bilo na startu 54 in med njimi celo dve korajžni dekleti Heimova in Poharjeva, ki sta se hoteli preizkusiti tudi v moški konkurenci. Priznati jim moramo, da sta prav dobri in da je zlasti Heimova pobasala v koč tudi marsikatero moškega tekmovalca. Obe sta sedaj tudi v tečaju ministrstva za telesno vzgojo na Pokljuki.

Proga za veseloslom je bila izpeljana, kot smo že zgoraj omenili, na novem smučarskem torišču. Dolga je kakih 2400 m, višinska razlika pa bo dobrih 400 m. V gornjem delu je precej strma in težka, v spodnjem pa se lepo izteka na travnik na Podlescu. Tekmovalci so morali pasirati 29 vrat. Rezultati veselosloma so bili:

1. Praček Ciril (Skala) 2:29,7
2. Cvišenberger Iv. (Bratstvo) 2:52,6
3. Koblar Stanko (Skala) 2:55
4. Vrbar Slavko (Skala) 2:56
5. Klein Bruno (Skala) 2:59,8
6. Rekar Ivan (Dovje-Mojstrana) 3:04
7. Gradišnik Drago (Celje) 3:05,4
8. Antonov Vladimir (Maraton, Zagreb) 3:18
9. Kavčič Drago (Kranjska gora) 3:19,4
10. Barberič Stefan (Ilirija) 3:20

Na startu so bili vsi naši najboljši tekmovalci v alpski kombinaciji razen Heima Huberta in Alojzija Zvana. V tej panogi je še vedno nesposoben zmagovalec Praček Ciril, kateremu se tako po resnosti treninga in uspehih primerja lahko le Heim. Škoda, da danes ni tekmoval. Vsak dvoboj med Pračkom in Heimom je izredno zanimiv.

Prihod bana dr. Natlačena

Dopoldne ob pol 11 se je v spremstvu svoje ge. soproge pripeljal v Kranjsko goro na tekme ban dravske banovine dr. Natlačena Marko. V njegovem spremstvu je bil še načelnik finančnega oddelka dr. Orel Filip, okrajni načelnik v Radovljici dr. Vrečar in načelnik prometnega oddelka g. Jošt. Na postaji so odlične pozdravili predsednik GZSP Godec Tomaž, kranjskogorski župan Budinec in mala deklica, ki je s primerno deklaracijo izročila gospej banici sopek nageljnov. Med ostalimi smo še opazili dr. Žilka, predsednika Tujskoprometne zveze, starešino okrajnega sodišča dr. Bregarja in poveljnika planinskega polka v Škofji Loki gosp. Markulja. Na postaji je igrala tudi godba. Gost roj najmlajših smučarskih tekmovalcev, ki je pravkar brenčal k tekam, pa je pred postajo napravil špalir in pozdravil bana.

Vsi odličniki so nato takoj odšli na Podles, kjer je bila zanje pripravljena majhna tribuna. Sledila je nato svečana otvoritev in blagoslovitev novega smučarskega torišča. Obred je opravil kapitan g. Toman Valentin. To prilikom pa je tudi uporabil odsek aerokluba na Jesenicah in v Kranjski gori za blagoslovitev novega brezmotornega letala, ki je domače delo članov teh dveh aeroklubov. Inž. Rehar, predsednik aerokluba na Jesenicah, in sodnik Bleiweis, predsednik aerokluba v Kranjski gori, sta naprosila botrico go. Natlačeno, naj opravi formalnosti in izroči novo brezmotorno letalo članom v uporabo. Zatem pa je še dr. Natlačena s primernim nagovorom odprl novo smučarsko torišče in ga izročil prometu z željo, naj bo v korist mladini, narodu in državi ter v blagostanje vse Kranjske gore.

Takoj za tem oficijelnim delo so sledile

Tekme juniorjev v teku skozi vratca

Tudi ta tekmovalna proga je bila na prvem torišču in je bila dolga kakih 400 m z višinsko razliko 70 m. Proga ni bila preveč težka. Tekmovalci so morali teči skozi 30 vratca. Rezultati so bili:

1. Bertoneelj Jože (ASK Gorenjce) 46,4;
2. Kavčič Bojan (Kranjska gora) 46,8;
3. Koren Tonči (Kovinar) 49,00;
4. Mulej Tinček (Ilirija) 50,00;
5. in 6. Saksida Ivan (Bratstvo) 51,00;
7. Ravninar Rado (Gorenjce) 51,00;
8. Mrak Marjan (Skala) 52,00;
9. Stumpf Tone (Skala) 52,8;
10. Pirš Darinko (Gorenjce) 53,00;
11. Miceli Leon (Gorenjce) 54,00.

Vse kaže, da Gorenjcem bolj diši alpeška kombinacija kot pa teki. Zato je tudi razumljivo, da je tekmovalo veliko število tekmovalcev. Razlike med posameznimi tekmovalci so zelo majhne. Tekmovalce, ki je bil po številu 55, ima še vedno čas 1:37. Predvsem pa moramo omeniti ASK Gorenjce, ki je postavil na start največ in tudi najboljšo juniorje. Dober je zlasti zmagovalec Bertoneelj Jože.

Tekme naraščaja na 3 km

Naraščaj je tekmoval na 3 km. Tudi v tej panogi je bila zasedba zelo močna. Tekmovalo je 52 tekmovalcev, od katerih so pa štirje na progi izstopili. Zvrstili so se pa takole:

1. Rožič Jože (Ilirija) 17:56;
2. Valentar Ciril (Ilirija) 18:02;
3. Makovec Jože (Ilirija) 18:12;
4. Cveteč Janez (Ilirija) 18:48;
5. Urbas Kendi (Novje Mojstrana) 19:17;
6. Rozman Franc (Bohinj) 19:36;
7. Grile Mihael (Kranjska gora) 19:47;
8. Pečar Ladi (Kranjska gora) 20:05.

Ilirska smučarska sekcija je postala v zadnjih dveh letih izredno agilna in organizira vso radeško mladino za svoj klub. Uspehi se kažejo že danes in v bodoče bodo gotovo še večji.

Popoldanski spored

Popoldanski spored je obsegal samo skoke. Seniorji, ki so bili pripravljeni za skoke za kombinacijo, ali pa za solo skoke, so morali oditi popoldne v Planico, juniorji in mladina pa je ostala v Kranjski gori, kjer so bile tudi skakalne tekme.

Lepi uspehi mladih skakalcev

Popoldne ob dveh se je zopet ponovno zbralo veliko število mladine in izredno število gledalcev na Koširjevem travniku, kjer je majhna, toda zelo dobra skakalnica, kakor nalašč za mladino, ki naj tekmuje na njej. Skakalnica sama nese komaj 27 m. Juniorji in naraščajniki, ki so tekmovali na tej skakalnici, so pokazali neverjetno znanje in stabilnost na smučeh, tako pri odskoku, kakor tudi pri doskoku. V celem je tekmovalo ravno 50 tekmovalcev. Vsak tekmovalce je imel en poizkusen skok in dva skoka v konkurenci. V celoti bi bilo torej 150 skokov. Kako odlično je skakala mladina, nam najbolj kaže dejstvo, da so pri 150 skokih bili samo trije padci in še ti povsem nevarni. Med vsemi tekmovalci pa moramo zlasti omeniti Poldo Janeza iz Mojstrane in Leona Bukovnika z Jesenice. Oba mlada skakača sta s svojim stilom daleč prekašala svoje vrstnike. Najdaljši skok, ki je bil dosežen v konkurenci, je dosegel Ilirijan Kavalari s skokom 20 m. Izven konkurence pa je najdalj skočil Leon Bukovnik, in steer 24 metrov.

Tudi popoldanske tekme sta s svojim obiskom počastila ban dravske banovine dr. Natlačena in polkovnik planinskega polka v Škofji Loki gosp. Markulj. Oba sta z velikim zanimanjem sledila seriji skokov, ki jih je izvajala mladina.

Organizacija teh skakalnih tekem je bila prav dobra, tako da je bil spored kljub številnim točkam končan že v eni uri.

Rezultati mladinskih skokov so bili:

1. Poldo Janez (Dovje-Mojstrana) 145 točk (skoki 18,5, 19 m);
2. Bukovnik Leon (Bratstvo) 144,8 (19, 19,5);
3. Rozman Janko (Ilirija) 140,8 (18,5, 19,5);
4. Razinger Jože (Bratstvo) 138,8 (19, 19,5);
5. Murn Bertil (Bratstvo) 134,7 (17,5, 18);
6. Mulej Tinček (Ilirija) 134,2 (17, 18,5);
7. Gregorij Leopold (Ilirija) 131,2 (17, 19);
8. Hrovat Janez (Ilirija) 130,9 (19, 18);
9. Rožič Janez (Ilirija) 130 (17, 17,5);
10. Jerman Božo (Ilirija) 129 (16,5, 18).

Skakalne tekme v Planici

Seniorji so skakali na 60 m skakalnici ob progi v Planici. O teh ne moremo reči tako ugodne kritike kot o najmlajših. Mirno lahko trdimo, da večina skakalcev ni bila dozorela za 60 metrsko skakalnico in da bi se morali skoki vršiti na 40-metrski skakalnici. Upeštevamo, da zadnje dni zaradi slabega vremena skoraj ni bilo mogoče trenirati in da je to tudi močan razlog za delno neuspeh. Dejstvo pa, da je bilo pri skokih tako za kombinacijo kot za samostojno disciplino več kot polovico padcev, dovolj jasno kaže, da tekmovalci skakalnici niso bili kos. Zaradi tega tudi večje število tekmovalcev ni šlo na 60 metrsko skakalnico in je zato v kombinaciji tekmovalo le 12 tekmovalcev.

Najprej so skakali za klasično kombinacijo. Nato so sledili skoki kot samostojna disciplina. V kombinaciji je zmagal:

1. Bevc Edo (Ljubljana) 265 točk (skoki 51 m, 51 s padcem);

V Ameriki porabijo izdelovalci filmskih slik na leto okrog 15 milijonov unč srebra za izdelanje filmov.

2. Pogačnik Tone (Bratstvo) 256,8 (39, 41,5);
3. Klančnik Gregor (Dovje-Mojstrana) 253,1 (45, 46,5 s padcem);
4. Razinger Tone (Bratstvo) 236,9 (40 s padcem, 43,5);
5. Rus Janko (Ljubljana) 208,8 (39, 41,5).

V kombinaciji je bilo dosegljivih točk 320. Mnogi tekmovalci za kombinacijo, kakor smo dejali, sploh niso nastopili, mnogi pa so bili zaradi padcev diskvalificirani.

Samostojni skoki

Za tem so sledili samostojni skoki. Nastopilo je 10 tekmovalcev. Med njimi moramo omeniti Bevc Edo, ki je s 54 metriskim skokom dosegel najdaljšo znamko dneva in ki je tudi stilno dovolj pokazal. Jakopič Albin je pokazal, da je še vedno dober in zanesljiv skakač in da tako trdnega doskoka nima nihče. Prijetno pa je presenetil doslej še skoraj nepoznani skakač Ilirijan Sušteršič Slavko.

Gradjanski : Ljubljana 6:0 (3:0)

Ljubljanski igralci so se komaj izogibali podkovanim čevljem zagrebških tovarišev

Zagreb, 15. januarja. Tukaj se je odigrala danes revanšna nogometna tekma v prvem krogu tekmovalca za zimski pokal Jugoslovanske nogometne zveze. Ljubljana je morala nastopiti proti tukajšnjemu Gradjanskemu, bivšemu državnemu prvaku, ki daje v vsakokratno državno reprezentanco največ zastopnikov. Ker je v prvi tekmi preteklo nedeljo Ljubljana v odlični igri zmagala z 2:1 proti Gradjanskemu, je vladalo med tukajšnjimi športniki, posebno pa še med kibici Gradjanskega, za današnjo tekmo veliko zanimanje. Tako se je še pred pričetkom igre nabralo 4000 gledalcev, da moralno podprejo svoj favorizirani klub. Vsi so prišli na svoj račun, tako zaradi zanimive igre, kakor tudi zaradi tega, ker so videli veliko število golov, ki jih je z dosti sreče zabijal napad Gradjanskega.

Kmalu po pol 3 sta se predstavili zagrebškemu sodniku Podubskemu obe moštvi v sledečih postavah:

Gradjanski: Urh, Hügl, Belošević, Jutt, Jazbinšek, Kokotović, Šipoš, Wöfl, Lešnik, Cimermančič, Zalant.

Ljubljana: Lindtner, Ceglar, Bertoneelj, Vodšek, Sercer, Boncelj, Janežič, Pupo, Grintal, Vovk, Erber.

Gradjanski je pokazal danes svojo običajno igro, ki ji je pridal le še precejšen delež surovosti. To velja predvsem za oba branilca in krilsko vrsto. Posebno Belošević in Kokotović sta hotela pred golom onemogućiti ljubljanski napad. Prvi je imel v ta namen na poseben način podkovane čevlje in jih je na Grintalovih nogah tako podrgnil, da bo še dolgo nosil s seboj neprijetne spomine na današnjo tekmo. Tudi pritožba pri sodniku ni nič zalegla. V napadu je bila desna stran boljša od leve. Lešnik je samo taval od sredine do nasprotnega gola in je gol, ki ga je zabil, le slučajen, ker je pač žoga, ki jo je pošiljal Wöfl v aut, srečala njegovo glavo in krenila ravno v gol Ljubljane, mogla bi pa tudi kam drugam. Ljubljana je dala dve različni igri. V prvem polčasu se najprej ni znašla na težkem terenu. Potem, ko je dobila tri gole, pa je igrala dobro in prevladovala vse do polčasa. V drugem delu igre so bili ljubljantani nekaj časa enakovredni nasprotniki, potem pa se je zaradi surovosti obeh branilcev Gradjanskega ves napad še samo ogibal bre, da ostanejo celi vsaj igralci. Delal je večinoma le obrambni trio, pa sveda krilaska vrsta, ki se je vsa potegnila v obrambo. Ljubljana danes ni pokazala manjvredne igre, kot bi se to moglo soditi po rezultatu. Imela je zrele prilike v prvem polčasu, da zabije gole, kar pa se ji ni posrežilo. Poleg tega se je morala Ljubljana boriti še proti sodniku, ki je s posebno fineso forsiral Zagrebčane in ubijal voljo gostom do igranja. Vratar Ljubljane bi mogel ob suhem terenu rešiti skoraj vse gole. Zaradi brozge na vratih pa je bil tako nesiguren, da mu je ob vsaki hitrejši stopinji spodsrdilo. Kljub temu je parkrat zelo uspešno interveniral.

Potek igre

Ljubljana prične, Gradjanski pa takoj prevzame žogo in prodre po Šipošu, ki strelja pred golom Ljubljane Cimermančiču. Ta pošlje žogo visoko čez vrata. Nato napada Ljubljana po Erberju, ki izšli kot, in nič več. V 6. minuti je padel prvi gol za Gradjanskega. Cimermančič je utekel po levi strani do golove črte in streljal visoko v desni vogal vrat preko presenečenega Lindtnerja. Tam je prisebni Šipoš nazadnje potisnil za glavo žogo v gol. Nekaj časa se nato igra na polovici Ljubljane. Gradjanski stalno napada. V 10. minuti zastrelja Cimermančič zrelo priliko. Kmalu za njim odbije Wöfl lep pas Zalanta z glavo, k sreči mimo vratarja Ljubljane. Navzlic težkemu terenu je igra vse čas živahna in kljub lahni premoči Gradjanskega zelo napeta. Teren ne dopušta preostre igre, ker je na vsem igrišču pet prstov na debelo snežne brozge, na kateri spodsruje. V 16. minuti kot proti Ljubljani, ki pa ostane neizrabljen. Nato vratar Ljubljane dvakrat uspešno intervenira. V 18. minuti strelja iz gneče pred golom Ljubljane Wöfl v mrežo in zvišja stanje na 2:0. V 22. minuti rešuje Bertoneelj. Takoj nato Bertoneelj in Wöfl trčita blizu šest-

Rezultati so bili:

1. Klančnik Karl (Ljubljana) 143,10 (50 m, 52 m);
2. Jakopič Albin (Dovje-Mojstrana) 138 (47, 49,5);
3. Klančnik Gregor (Dovje-Moj. 133,5 (45,5, 47,5);
4. Razinger Tone (Bratstvo) 118,8 (41,5, 43,5);
5. Florjančič Peter (Ljubljana) 113,4 (38, 42);
6. Bevc Edo (Ljubljana) 113,3 (56 s p., 54);
7. Zupan Ivan (Bratstvo) 99,9 (50 s p., 51);
8. Sušteršič Slavko (Ilirija) 92,6 (47 s p., 52).

Tudi tem tekam je prisostvovalo precej ljudi, med katerimi smo opazili tudi oba ravnatelja KID g. dr. inž. Klinerja in g. Noota.

Ob 18. je bila razglasitev rezultatov in razdelitev daril v Kranjski gori v hotelu »Slavec«. Prirreditelji so za tekmovalce izbrali lepo število daril, tako da bodo obdarovani s pokali in praktičnimi darili vsi zmagovalci na izletu gorenjskih smučarjev in tudi prvi trije plasirani, ki so člani Gorenjske zimsko-sportne podzveze.

Prireditve se je Gorenjcem prav dobro posrečila in jim iskreno čestitam.

najstmetrovke črte skupaj. Sodnik presodi mnogo preostro enajstmetrovko proti Ljubljani. Kokotović toče žogo v gol 3:0. Wöfl odide za nekaj minut v igrišča. Sedaj Ljubljana napada in izšli po Grintalu v 27. minuti kot proti Gradjanskemu. Strel pa odbije Ljubljana v polje. Takoj nato je Janežič prepočasen pred vrati Gradjanskega in mu Kokotović vzame žogo izpred noge, ki je čakala samo še na udarec na gol. Sledi nekaj lešenih prizorov, tako da so se gledalci od srca nasmejali. Temu je krivo slabo igrišče. Ljubljana je odšel v lahki terenski premoči. V 38. minuti spet le napad Ljubljane po desni strani. Gradjanski rešuje v kot. Gradjanski proti razpoloženi Ljubljani ne more na igrišču napraviti nič. Ves napad Ljubljane preide v premoči, ne izrabi pa številnih šans. Sledi ponesrečen napad Gradjanskega in sodnik odpisaka prvi polčas. Medtem se je vrnil nazaj v igro tudi Wöfl.

Drugi polčas

Prične Gradjanski, ki takoj izšli kot proti Ljubljani, žogo pa odbije Pupo v polje. V 4. minuti je Šipoš sam pred vrati Ljubljane. Lindtner se mu vrže zelo pravilno pred noge in odbije žogo do Boncelja, ki jo rešuje v polje. V 7. minuti uteče Erber Hüglju pred gol in nesrečno toče mimo gola, kjer Belošević brani v kot, ki ga Ljubljana tudi ne izrabi. V 9. minuti prosti strel iz dvajset metrov proti Gradjanskemu. V gneči pred golom Gradjanskega, ki je nastala po strelu, sta bila faulirana Erber in Pupo, vendar sodnik tega ne vidi! Erber odleži samo še statira. V 11. minuti strel Wöfla mimo gola Ljubljane. Žoga bi morala iti neizbežno v aut. Na nesrečo za zadene Lešnikovo glavo in od tam se odbije v levi kot vrat. Lindtnerju, ki je naskočil, je spodsrdilo in ni mogel ujeti več žoge. V 22. minuti idealna prilika za Gradjanskega. Šipoš en meter pred golom za vratarjem Ljubljane, ki je stekel iz gola, Ceglar pa reši v kot. V 24. minuti mora Urh dvakrat pomagati. Oba kota, ki sta sledila proti Gradjanskemu, pa nista prinesla gola za Ljubljano, ki je že visel v zraku in tam na žalost tudi ostal. V 35. minuti pošlje Cimermančič iz 30 metrov ostro žogo v desni gornji kot neubranljivo 5:0. V 37. minuti napadi Gradjanskega z desne strani. Šipoš pade pred golom Ljubljane in Cimermančič pošlje pod vratarjem v gol. 6:0. Grintal je še pred koncem igre odšel z igrišča zaradi surovosti branilca. Sledi še nekaj obojestranskih napadov, nakar sodnik zaključuje igro.

Jedinstvo : Zemun 2 : 0 (0 : 0)

Belgrad, 15. jan. Ob lepem vremenu in ob prisotnosti okrog 2000 gledalcev sta se odigrali na igrišču Jugoslavije dve tekmi za zimski pokal. Ob 1. popoldne se je začela prva tekma med Jedinstvom in Zemunom. Zemun je nastal po fuziji Sparte z ostalimi prvorazrednimi klubi iz Zemuna in je danes igral prvo tekmo pod novim imenom. Tekma je bila nezanimiva. Obe moštvi sta pokazali drugorazreden nogomet. Igralci Zemuna so igrali kombinatorno lepše kot Belgrajčani, ki so bili nad Zemunom boljše edino v starju in odločnejši pred golom. Po blatnem terenu so imeli Zemunčani napadno taktiko z nepotrebnim kombiniranjem in so se izgubili v kombinacijah, ko je bilo treba poslati žogo v mrežo. Gola sta padla v 15. in 25. minuti. Prvi gol je zabil leva zveza Simič, drugi gol pa desno krilo Mastela.

Bask : Gradjanski (Skoplje)

5 : 0 (2 : 0)

Po tej igri se je pričela druga v še večjem blatu med Baskom in Gradjanskim iz Skoplja. Končala se je z zasluženim, vendar previsoko zmago domačinov. Tudi Skopljanci so delali iste napake kot Zemunčani. V polju so bili zelo dobri, kombinatorno boljše od domačih, pred golom pa neodločni, tudi večkrat nesrečni. Kljub temu, da so izgubili s petimi goli razlike, so imeli veliko zrelib in lepih šans in bi se tekma lahko končala z neodločnim rezultatom, čeprav moramo priznati, da je Bask zaslužen zmagal, ker je imel boljše moštvo. Vendar je zmaga previsoka. Goli so padli: v 15. in 40. minuti prvega polčasa ter v 10., 27. in 35. minuti drugega polčasa. Peti gol je padel iz enajstmetrovke. Vreme je bilo zelo lepo, toda teren zelo blaten.

Osijek, 15. jan. m. BSK : Slavija 3 : 1 (3 : 0). Kragujevac, 15. jan. m. Jugoslavija : SK Radnički 3 : 2 (2 : 1).

Borovo, 15. jan. b. Bata - Concordia (Zagreb) 2 : 2. Bata izpade iz pokalnega tekmovanja. Sarajevo, 15. jan. b. Slavija : Hašk 3 : 0 (3 : 0).

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS 15. 1. 1939.
Pokljuka (1300 m): —, megleno, 90 cm snega, južen.
Bohinj, »Zlatorog« (530 m): +6, delno oblačno, 55 cm snega, južen.
Dom na Komni (1520 m): —1, drobno mede, 250 cm snega, pršič.
Gorjuše (1000 m): 0, oblačno, 50 cm snega, južen.
Polževo (620 m): +4, oblačno, sneg mestoma skopnel.
Nova vas (Bloke): 0, oblačno, 5 cm snega, južen.

+
Umrli nam je naš ljubljani sin in brat, gospod

RADO TAUSES
stušatelj juridične fakultete v Ljubljani

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek ob 16 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1939.

ZALUJOČI OSTALI

+

Po urah velikega trpljenja je Vsemogočni poklcal danes k Sobi našo skrbno ženo, zlato mamo, staro mamico in taščo, gospo

MARIJO BAJD

večkrat prevideno s svetimi zakramenti.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra nasip 71.

Ljubljana, dne 15. januarja 1939.

Zalujoče družine:
BAJDOVA — LEKANOVA — KUSARJEVA